

Avoim varhaiskasvatus

19.8.2021

Yksiköiden esimies: Ulla Välimäki

Kerho-ohjaajat: varhaiskasvatuksen opettaja Kirsti Lehmuskoski, varhaiskasvatuksen lastenhoitajat Irmeli Haapsaari ja Sari Paakinaho

1. Yhteystiedot

Avoimen varhaiskasvatuksen **virikekerhotoiminta** lapsille on vaihtoehto perheille, joilla ei ole tarvetta kokoaikaiselle varhaiskasvatukselle. Perheet, joiden lapset saavat kotihoidontukea tai yksityisen hoidon tukea, eivät voi käyttää avoimen varhaiskasvatuksen virikekerhopalvelua. Toimintaan osallistuminen on perheille maksutonta.

Perhekerhojen toimintaan ovat kaikki huoltajat lapsineen tervetulleita, toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista ja perheille maksutonta.

Avoimen varhaiskasvatuksen toimintavuosi 2021 -2022 lomineen on pääsääntöisesti sama kuin Kangasalan koulujen toiminta-ajat:

Syyslukukausi 10.8.2021-22.12.2021

Syysloma 18.-22.10.2021

Joululoma 23.12.2021-9.1.2022

Kevätlukukausi alkaa torstaina 10.1.2022-31.5.2022

Talviloma 28.2.-6.3.2022

Pääsiäisloma 14.4.-18.4.2022

Kerhojen toiminta aloitetaan syyskuun alusta alkaen. Perhekerhotoiminta toteutetaan koronatilan vuoksi toistaiseksi ulkona. Tilanteiden muuttuessa toimintaa muutetaan.

Avointa varhaiskasvatusta, lasten virikekerho- ja avointa perhekerhotoimintaa järjestetään Vatialan ja Tursolan varhaiskasvatusalueilla. Ruutanen alueella tarjotaan avointa perhekerhotoimintaa Ruutanen seurakuntakodissa ja Vesaniemessä puistotoimintana/Vesaniemen päiväkodin salissa.

Vatialan avoin varhaiskasvatus ja perhekerho:

Kerhojen ohjaajina toimivat varhaiskasvatuksen lastenhoitajat Irmeli Haapsaari ja Sari Paakinaho puh. 050 372 3157

Tursolan avoin varhaiskasvatus ja perhekerho:

Kerhojen ohjaajina toimivat varhaiskasvatuksen opettaja Kirsti Lehmuskoski ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajat, Irmeli Haapsaari ja Sari Paakinaho puh. 050 407 8120

Ruutanen ja Vesaniemen perhekerhot:

Perhekerhon ohjaaja: Ruutanassa varhaiskasvatuksen lastenhoitaja Irmeli Haapsaari puh. 050 372 3157 ja Vesaniemessä varhaiskasvatuksen opettaja Kirsti Lehmuskoski puh. 050 407 8120

Kerhojen toiminta-ajat ja yhteystiedot ovat saatavilla nettisivuilta

<https://www.kangasala.fi/varhaiskasvatus-ja-opetus/varhaiskasvatus/kunnallinen-varhaiskasvatus/avoin-varhaiskasvatustoiminta/>

2. Kehittämiskohteet

1. Varhaiskasvatuksen yhteiset kehittämiskohteet

- **Oppimisympäristön kehittäminen sisällä ja ulkona, sisältäen leikin ja sen kehittämisen**
- Pitkäkestoisen leikin ja leikillisen oppimisympäristön kehittäminen sisällä ja ulkona
 - leikkiä kunnioittavassa toimintakulttuurissa sekä lapsille että aikuisille yhdessä kokemisen, tekemisen ja leikin ilo.
 - leikin havainnointi ja dokumentointi
- Digitaalisen oppimisympäristön vahvistaminen
 - eri tiedottamisen keinot käyttöön, nettisivut, Facebook, Instagram, sähköpostit
- Kestävä elämäntapa osaksi toimintaa
 - lapsen luontosuhteen vahvistaminen
 - lähiympäristön ja Kangasalan historian ja kulttuurin hyödyntäminen oppimisympäristössä
 - Juuret Kangasalla-koulutukseen osallistuminen
 - kierrätys osaksi toimintaa
 - **Huoltajien ja lasten osallisuuden mahdollistaminen**

2. Perhekerhot perheiden kohtaamispaikkana - vanhemmuuden vahvistaminen

- vertaistuen mahdollistaminen, olla yhdessä ja jutella
- perhekoordinaattorin vierailut perhekerhossa
- vanhemmuuden hyvinvoinnin vahvistaminen yhteisten keskustelujen avulla

3. Toimintaperiaatteet

Avoin varhaiskasvatustoiminta eri kerhomuotoineen tarjoaa perheille sosiaalisia suhteita, vertaistukea muilta perheiltä sekä mahdollisuutta monipuoliseen virikkeelliseen toimintaan. Kerhotoiminta on samalla myös perheiden tukena kasvatustyössä tarjoamalla varhaiskasvatuksen ammattilaisen tukea ja keskustelua kasvatuksesta, lapsen kehityksestä ja lapsiperheen arjesta.

Avoimen varhaiskasvatuksen toiminnan parissa niin lapsilla kuin vanhemmillakin on mahdollisuus ajatusten vaihtoon toisten vanhempien ja lasten kanssa. Avoin varhaiskasvatustoiminta mahdollistaa lapsille ystävyyssuhteita. He oppivat toimimaan ryhmässä, kuuntelemaan toisia ja ilmaisemaan itseään, hyväksymään erilaisuutta, ottamaan toiset huomioon sekä ratkaisemaan ristiriitoja. Elämään, eri katsomuksiin, kulttuureihin ja tapoihin tartutaan lasten ja perheiden aloitteiden ja tilanteiden mukaan. Kerhoissa on paljon ”hetkessä elämistä”, ohjaajat kuuntelevat lasten ajatuksia sensitiivisesti ja vastaavat lasten kysymyksiin ja aloitteisiin.

Avoimessa varhaiskasvatuksessa perhe- ja virikekerhoissa painotetaan leikin tärkeyttä. Aikuisen läsnäolo ja kiinnostus tuovat lapselle turvallisen ja myönteisen ilmapiirin toteuttaa leikkiä. Avoimessa varhaiskasvatuksessa lapsella on mahdollisuus tutustua erityyppisiin leikkeihin, esimerkiksi esineleikkeihin, liikuntaleikkeihin ja roolileikkeihin.

Viikoittaiseen ohjelmaan suunnitellaan tilaa sekä omaehtoiselle että ohjatulle leikille sisällä ja mahdollisuuksien mukaan myös ulkona. Lapset voivat leikkiä eri kokoisissa leikkiryhmissä.

Kerhojen toiminnassa tutustutaan mm. lähiympäristöön, alueen historiaan ja kulttuuriin vierailuin tai tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Toiminnassa huomioimme myös vuoden kierron, vuodenaikojen vaihtumisen ja arki- ja juhlapyhät. Lähiympäristö tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia retkeilyyn; vuodenaikojen vaihteluiden sekä luonnon erilaisten ilmiöiden tutkimiseen ja kokemiseen. Yhdessä lasten kanssa harjoitellaan roskien lajittelua sekä edistetään ekologista ajatustapaa. Kerhossa käytämme eri materiaaleja sekä hyödynnämme materiaalien uusiokäyttöä.

Toimintaa suunnitellaan yhdessä lasten ja huoltajien kanssa. Oppimisympäristöä muunnellaan mahdollisuuksien mukaan lasten ja huoltajien mielipiteitä kuunnellen. Huoltajien osallistuminen esim. lähiretkille mahdollistetaan. Toimintaa arvioidaan virikekerhoissa lasten kanssa arjessa säännöllisesti. Perhekerhojen toimintaa suunnitellaan ja arvioidaan yhdessä lasten ja huoltajien kanssa. Lisäksi toimintaa voi arvioida asiakastytytäväsyykselyihin osallistumalla.

4. Kehittäminen ja arviointikäytännöt

Suunnittelu- dokumentointi ja arviointikäytännöt

Avoimen ohjaajien yhteinen suunnittelupäivä pidetään elokuussa. Suunnittelupäivänä päivitetään kuluvan vuoden toimintasuunnitelma ja kehittämiskohteet. Nämä ohjaavat ja linjaavat avoimen toimintaa ja sitouttavat henkilöstöä toimimaan yhteisesti sovittujen toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi ohjaajat kokoontuvat suunnittelemaan ja kehittämään avoimen toimintaa perjantaisin, viikkopalaverissa. Ohjaajien keskinäiset tapaamiset vahvistavat avoimen toiminnan osaamisen jakamista ja henkilöstön työhyvinvointia.

Avoimen ohjaajat osallistuvat yksikkönsä pedagogisiin tilaisuuksiin ja henkilöstön koulutuksiin koulutussuunnitelman mukaisesti.

Avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminnassa ei tehdä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmia.

Esiopetukseen siirtyvästä lapsesta käydään yhdessä huoltajien kanssa keskustelu, joka kirjataan lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan. Oppimissuunnitelma toimitetaan lapsen tulevaan esiopetusryhmään.

Suunnittelu

Toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten avoimen toimintasuunnitelman tavoitteita ja toimintaperiaatteita toteutetaan konkreettisesti. Suunnittelua tehdään lapsiryhmän tarpeista, yhdessä ohjaajien, lasten ja huoltajien kanssa. Tarvittaessa toimintasuunnitelmaa tarkennetaan toimintakauden aikana. Perhekerhojen toimintaa suunnitellaan yhdessä perheiden kanssa. Avoimen henkilöstön suunnittelu-aika on perjantai-iltapäivisin.

Dokumentointi

Dokumentointia tehdään viikko- tai kk-kirjeellä, jossa kerrotaan toteutuneesta toiminnasta peilaten sitä varhaiskasvatussuunnitelmaan. Dokumentointia tehdään myös valokuvaamalla, lasten töiden näyttelyillä tai esillepanolla.

Arviointi

Arviointia toteutetaan lasten sekä huoltajien kanssa.

Ohjaajat arvioivat oman ryhmän toimintasuunnitelmaa sekä avoimen toimintasuunnitelmaa yhdessä esimiehen kanssa vuodenvaihteessa. Koko toimintakauden arviointi toteutetaan touko-kesäkuussa 2022.

Toiminnan vuosikello

Avoimen toiminnassa toteutetaan vuosikellon kaikkia sisältöjä, vain pienemmässä mittakaavassa kuin kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa. Toiminnan dokumentoinnissa kuvataan, miten oppimisen alueet on huomioitu ja toteutettu.

5. Oppimisympäristö

Kangasalla molemmista avoimen virikekerhon yksiköstä löytyy läheltä mahdollisuudet ulkoiluun, retkeilyyn ja liikkumiseen luonnossa. Luonto on tärkeä osa oppimisympäristöä ja vahvistaa lapsen suhdetta luontoon. Lähiympäristöä hyödynnetään oppimisympäristönä aktiivisesti.

Avoimen varhaiskasvatuksen tilojen oppimisympäristö tarjoaa lapsille mahdollisuuden leikkiin, viihtymiseen ja erilaiseen toimintaan. Hyvin suunniteltu oppimisympäristö houkuttelee lasta liikkumaan, tutkimaan ja oppimaan. Toimintavälineet ja niiden saatavuus on suunniteltu lasten ikätason ja tarpeiden mukaan. Alueilla, missä se on mahdollista, toimintaa voidaan myös integroida päiväkodin päivittäisiin toimintoihin.

Oppimisympäristöä muunnellaan mahdollisuuksien mukaan lasten ja huoltajien mielipiteitä kuunnellen. Huoltajien osallistuminen esimerkiksi lähiretkille mahdollistetaan.

Avoimen toiminnan virike- ja perhekerhojen toiminta mahdollistaa erikäisten lasten kohtaamista ja tukee lapsen ystävyyssuhteiden muodostumista. Lasten kanssa yhdessä sovitut säännöt ja toimintatavat luovat turvallisen ilmapiirin kasvaa, kehittyä ja olla omana itsenään ja opetella uusia asioita. Mahdollisiin kiusaamistilanteisiin puututaan ennaltaehkäisten opettelemalla kohtaamaan erilaisia tunteita ja tilanteita turvallisesti.

6. Pedagoginen tuki

Avoimessa varhaiskasvatuksessa on mahdollisuus keskustella lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvistä asioista ohjaajien kanssa. Tarvittaessa voi saada varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultaatiota. Jos lapsella ilmenee tuen tarvetta, toimitaan Kangasalan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Perheiden tukena on mahdollisuus myös käyttää perhekoordinaattorin palveluita.

7. Tiedottaminen

Avoimen varhaiskasvatuksen toiminnasta tiedotetaan kaupungin nettisivuilla (toiminnan kuvaus, avoimen eri toimintamuodot, aikataulut, muut yleiset asiat). Lasten Kangasala Facebook -sivuilla tiedotetaan ajankohtaisista tapahtumista ja esitellään avoimen toiminnan tapahtumia.

Tiedottaminen huoltajille hoidetaan sähköisesti viikko- tai kuukausikirjeiden avulla sekä nettisivuilla. Toiminnasta ja tapahtumista kerrotaan myös lasten hakutilanteissa suoraan perheille kertoen.

Tietoa avoimen varhaiskasvatuksen palveluista saa myös lasten neuvoloista ja varhaiskasvatuksen palveluohjauksesta.

8. Yhteistyö

Perhekerhoissa tehdään yhteistyötä mm. neuvolan, Takataskun ja perheneuvolan kanssa, joista voidaan pyytää vierailijoita puhumaan ajankohtaisista asioista.

Avoimessa varhaiskasvatuksessa perheiden verkostoitumista tapahtuu virikekerhojen tuonti- ja hakutilanteissa sekä perhekerhojen aikana.

Avoin varhaiskasvatus tekee yhteistyötä mm. MLL:n, lähipäiväkotien, yksityisten palveluntuottajien ja seurakunnan kanssa.